

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.002.02.2016

P/16/086

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/086 – Wykonywanie przez Gminy obowiązku dowożenia dzieci i uczniów do przedszkoli i szkół ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
<i>Kontrolerzy</i>	1. Katarzyna Bielańska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98718 z 10 lutego 2016 r. 2. Zbigniew Stachowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98719 z 10 lutego 2016 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Gminy w Lisiej Górze (Urząd)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Arkadiusz Krzysztof Mikula, Wójt Gminy Lisia Góra ² <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 5-6)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

Wójt Gminy Lisia Góra, działający jako jej organ wykonawczy, zapewnił dzieciom i młodzieży bezpłatny transport w czasie ich przewozu do szkół na terenie Gminy. Przewozami takimi objęte zostały wszystkie dzieci uprawnione na podstawie art. 14a ust. 3 i art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴. Jednak nie wszystkim dzieciom zapewniono opiekę w czasie dowozu. Opiekę takiej nie zapewniono uczniom dowożonym do Zespołu Szkół w Lisiej Górze i do Zespołu Szkół w Zaczarniu, tj. do dwóch z pięciu szkół, do których zorganizowano dowóz dzieci. Było to wynikiem braku należytego nadzoru nad organizacją codziennego dowozu uczniów.

Przewóz dzieci i uczniów odbywał się pojazdami przewoźników prywatnych, których stan techniczny, wyposażenie i oznakowanie nie budziły zastrzeżeń.

Dzieciom i uczniom oczekującym w szkole na odwóz zapewniono opiekę świetlicową. Przewozy dzieci i uczniów do szkół prowadzonych przez gminę odbywały się w sposób dostosowany do ich potrzeb, co wpływało na zminimalizowanie czasu przejazdu do i ze szkoły oraz czasu oczekiwania na odwóz po zajęciach.

¹ Okres objęty kontrolą: od 1 września 2014 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

² Od 30 listopada 2014 r. Poprzednio stanowisko to zajmował Stanisław Wolak.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm., dalej – *ustawa o systemie oświaty*.

Gmina prawidłowo realizowała zadania związane z planowaniem tras oraz udzielaniem zamówień publicznych na dowóz uczniów do i ze szkół. Przeprowadzenie postępowań w roku szkolnym 2014/2015 nie podlegało przepisom ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵, gdyż ich wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro. Zamówienia te udzielane były na podstawie zapytań kierowanych przez poszczególnych dyrektorów szkół do przewoźników działających na terenie Gminy.

W roku szkolnym 2015/2016 przy zastosowaniu Prawa zamówień publicznych wyłoniono jednego wykonawcę realizującego usługi przewozu dzieci i uczniów. Zarówno w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ), jak i w umowach z przewoźnikami nie określono wymogów dotyczących stanu technicznego i wyposażenia pojazdów oraz warunków realizacji przewozów, mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Wybrani przewoźnicy wykonujący dowozy uczniów do szkół, dla których Gmina była organem prowadzącym, posiadali niezbędne uprawnienia i pozwolenia do wykonywania tej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja dowozu dzieci i uczniów do placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę

Opis stanu faktycznego

1.1. Stosownie do postanowień art. 17 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, sieć publicznych szkół, ustalana była przez Radę Gminy sukcesywnie w latach 1999-2012. Do czasu zakończenia kontroli NIK, tj. do 1 kwietnia 2016 r. Rada Gminy nie ustaliła, określonej w art. 14a ustawy o systemie oświaty, sieci prowadzonych przez Gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

(dowód: akta kontroli str. 7)

W skład Gminy wchodziło 11 sołectw. W każdym sołectwie funkcjonowało po jednym przedszkolu lub oddziale przedszkolnym za wyjątkiem Lisiej Góry. Oprócz przedszkola funkcjonował tam także oddział przedszkolny w szkole podstawowej. W każdym sołectwie działała publiczna szkoła podstawowa, spośród których siedem jako odrębne jednostki organizacyjne, a cztery⁶ funkcjonujące w ramach Zespołów Gimnazjum i Szkoły Podstawowej.

Listy uczniów spełniających kryteria (art. 14a ust. 4 oraz art. 17 ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty) pozwalające na zakwalifikowanie ich do bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu albo zwrotu kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej ustalane były corocznie przez dyrektorów szkół.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano transport uczniów do pięciu spośród 11 szkół działających na terenie Gminy. Nie organizowano bezpłatnego transportu dzieci do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, gdyż jak wyjaśnił Wójt, placówki przedszkolne rozmieszczone zostały w taki sposób, aby długość drogi z miejsca zamieszkania dzieci pięcioletnich nie przekraczała odległości określonych w ustawie o systemie oświaty. Brak konieczności dowozu dzieci do przedszkoli i oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej potwierdzony został także przez rodziców, którzy w wywiadach przeprowadzonych przez dyrektorów placówek przedszkolnych nie wskazali żadnego dziecka pięcioletniego, którego droga z miejsca zamieszkania do przedszkola przekraczałaby 3 km.

(dowód: akta kontroli str. 8-22, 24-47, 360, 362)

⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, dalej – *Prawo zamówień publicznych*.

⁶ Lisia Góra, Stare Żukowice, Zaczarnie, Nowa Jastrząbka.

1.2. W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 obowiązkowi przedszkolnemu na terenie Gminy podlegało 256 i 213 dzieci, a nauczaniem przedszkolnym objęto, odpowiednio: 222 i 191 (mniej o 34 i 22). Obowiązkowi szkolnemu w tych okresach podlegało, odpowiednio: 1 675 i 1 818 uczniów, a do szkół działających na terenie Gminy uczęszczało 1 217 i 1 263 uczniów (mniej o 458 i 555).

Różnica pomiędzy liczbą dzieci i uczniów podlegających obowiązkowi przedszkolnemu i szkolnemu, a liczbą dzieci i uczniów uczęszczających do przedszkoli i szkół na terenie Gminy wynikała z odroczeń tego obowiązku lub jego spełnianie w placówkach oświatowych na terenie innych gmin lub za granicą.

W roku szkolnym 2014/2015 Gmina zobowiązana była do zapewnienia bezpłatnego transportu do przedszkoli i szkół dla 264 dzieci i uczniów. Spośród 231 pełnosprawnych dzieci i uczniów 226 dowożono transportem zorganizowanym przez Gminę, a pięciorgu zapewniono zwrot kosztów przejazdu. Gmina, stosownie do postanowień art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty, zapewniła także bezpłatny transport dla 33 niepełnosprawnych dzieci i uczniów, spośród których 19 dowożono do szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych środkami transportu zorganizowanym przez Gminę, a 14 zapewniono zwrot kosztów przejazdu.

W roku szkolnym 2015/2016 do bezpłatnego dowozu do przedszkoli i szkół uprawnionych było 225 dzieci i uczniów, w tym 25 niepełnosprawnych. Spośród 200 dzieci i uczniów pełnosprawnych, którym Gmina zobowiązana była zapewnić bezpłatny transport, 197 dowożono transportem zorganizowanym przez Gminę, a za dowóz trójki dzieci zapewniono zwrot kosztów przejazdu. Realizując obowiązek transportu do szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych 25 uczniom niepełnosprawnym, dla 12 z nich dowóz i opiekę zorganizowała Gmina, a 13 uczniom zapewniono zwrot kosztów przejazdu.

Na sfinansowanie bezpłatnego transportu dzieciom i uczniom oraz opieki w czasie przewozu Gmina wydatkowała w 2014 r. 278,2 tys. zł, a w 2015 r. – 258,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 23-82, 35,47, 182, 184, 371)

1.3. W okresie objętym kontrolą Gmina nie organizowała i nie finansowała bezpłatnego transportu oraz nie dokonywała zwrotu kosztów przejazdów dzieci i uczniów do przedszkoli i szkół oraz ich opiekunów w sytuacji braku takiego obowiązku dla Gminy. W okresie tym nie organizowano i nie finansowano także bezpłatnego transportu dzieciom i uczniom, którzy zamieszkiwali poza terenem Gminy, a uczęszczającym do przedszkoli i szkół prowadzonych przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 364-367, 371)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Gminy w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wójt nie przedłożył Radzie Gminy projektów uchwał w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli. Wskutek tego Rada Gminy takich uchwał nie podjęła, a tym samym nie wywiązała się z nałożonego na nią obowiązku określonego w art. 14a ust.1 ustawy o systemie oświaty.

Wójt wyjaśnił, że Rada Gminy nie podjęła dotychczas uchwały w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli, gdyż po wejściu w życie przepisów zobowiązujących do podjęcia takiej uchwały, ówczesny Wójt uznał, ten przepis za nieobligatoryjny. Obecnie Wójt Gminy po dokonaniu inwentaryzacji uchwał podjętych przez Radę Gminy podjął działania by na najbliższej sesji poddać pod głosowanie projekt uchwały w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli.

(dowód: akta kontroli str. 356, 358)

Ocena cząstkowa

Organizacja dowozu dzieci i uczniów do przedszkoli oraz szkół nie budzi zastrzeżeń NIK. Dzieciom i uczniom zapewniono bezpłatny transport, albo zwrot kosztów przejazdu.

2. Działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa przy realizacji obowiązku dowożenia dzieci i uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie dowóz i odwóz dzieci i uczniów do i ze szkół Gmina organizowała w ramach komunikacji regularnej publicznej poprzez zakup biletów miesięcznych dla dzieci i uczniów spełniających kryteria określone w art. 14a ust. 3 i 4 oraz w art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Dowóz uczniów zorganizowano do pięciu szkół⁷ pięcioma trasami dowozu o długości od 6,2 km do 17,5 km. Gmina nie organizowała punktów zbiorczych dowożonych uczniów. Do przewozów wykorzystywano pojazdy kursujące na liniach regularnych, zatrzymujące się na wyznaczonych przystankach, z których korzystali także uczniowie dowożeni do szkół. Planowany czas przejazdu na poszczególnych trasach zamykał się w przedziale od 8 do 40 minut. Każda trasa obsługiwana była raz dziennie w celu dowozu uczniów do szkół i jeden raz dziennie w celu ich odwozu za wyjątkiem Zespołu Szkół w Lisiej Górze gdzie trasy dowozu i odwozu obsługiwane były trzykrotnie każdego dnia w okresie nauki szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 191-197, 368)

Stosownie do zapisów § 1 umowy zawartej z przewoźnikiem, w celu zapewnienia przewożonym dzieciom i uczniom opieki, przewoźnik w ramach świadczonej usługi, zobowiązany był do zabezpieczenia w każdym autobusie możliwości bezpłatnego przejazdu osób dorosłych wskazanych przez zamawiającego. Zarówno w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ), jak i w umowach z przewoźnikami nie określono wymogów dotyczących stanu technicznego i wyposażenia pojazdów oraz warunków realizacji przewozów mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. W dokumentach tych nie zawarto także odwołań do innych dokumentów regulujących m.in. zasady bezpieczeństwa przewozu dzieci i uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 88-89, 97-113, 137-139, 150-165)

Wójt wyjaśnił, że obowiązki wynikające ze stanu technicznego i wyposażenia pojazdów oraz warunków realizacji przewozów zostały określone w przepisach ustawowych, które zostały powołane w SIWZ. Dlatego nie zachodziła konieczność określenia szczegółowych wymogów w tym zakresie, gdyż są one uregulowane w przepisach prawa powszechnego. Przewoźnik w zawartej umowie na dowóz dzieci i uczniów do szkół złożył oświadczenie, że spełnia przewidziane prawem wymogi w zakresie wykonywania usług przewozowych osób. Niezależnie od powyższego podczas spotkań z przewoźnikiem dokonano uzgodnień warunków realizacji przewozu w zakresie zapewnienia miejsc siedzących przewożonym uczniom.

(dowód: akta kontroli str. 356, 358-359)

Wymagania dotyczące warunków realizacji przewozów określone zostały w regulaminach przewozu uczniów obowiązujących w szkołach, do których wykonywane były dowozy uczniów. W regulaminach tych podano, że do obowiązków opiekuna/kierowcy należało m.in. wykonywanie przewozów w godzinach ustalonych w rozkładzie jazdy, przestrzeganie zasad zajmowania miejsc w autobusie oraz opuszczania autobusu przez uczniów, podejmowanie decyzji o dalszym postępowaniu w przypadku awarii lub wypadku pojazdu, zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, pomoc dzieciom przy wsiadaniu i wysiadaniu z autobusu. Do obowiązków przewoźnika należało m.in.: terminowe dowiezenie uczniów do szkół i odwiezienie ich po zakończonych zajęciach, przewożenie uczniów autobusami wyłącznie sprawnymi technicznie, posiadającymi aktualne badania techniczne, dostosowanymi do ilości przewożonych dzieci, pojazdy powinny być właściwie oznakowane zgodnie z przepisami prawa o ruchu

⁷ Zespół Gimnazjum, Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Nowej Jastrzębce, Zespół Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Zaczarniu, Zespół Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Lisiej Górze, Zespół Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Starych Żukowicach, Szkoła Podstawowa w Nowych Żukowicach.

drogowym. Do obowiązków przewoźnika należało także zapewnienie pojazdu zastępczego w przypadku awarii autobusu.

Regulaminy zamieszczone zostały na stronach internetowych szkół i na tablicach ogłoszeń w szkołach, brak było jednak informacji o sposobie powiadomienia oraz zobowiązania kierowców i przewoźnika do stosowania postanowień regulaminów.

(dowód: akta kontroli str. 198-216)

Wójt wyjaśnił, że ustnie zobowiązał przewoźnika do zaznajomienia kierowców dowożących dzieci z regulaminami przewozów uczniów. Zagadnienia związane z bezpieczeństwem dowożonych dzieci były także przedmiotem spotkań z dyrektorami szkół, którzy także zostali zobowiązani do zaznajomienia wszystkich kierowców z obowiązującymi regulaminami dowozu uczniów do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 358)

W okresie objętym kontrolą NIK w żadnej z pięciu szkół, do których dowożono uczniów z terenu Gminy nie odnotowano przypadku niedowiezienia dzieci na zajęcia szkolne. W czterech szkołach nie zarejestrowano także zdarzeń skutkujących spóźnieniami uczniów na zajęcia szkolne, natomiast w jednej szkole⁸ wystąpiły dwa 30 minutowe spóźnienia autobusów. Spóźnienie odnotowane w roku szkolnym 2014/2015 spowodowane zostało trudnymi warunkami pogodowymi w czasie zimy, a spóźnienie odnotowane w roku 2015/2016 spowodowane zostało awarią autokaru dowożącego dzieci do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 225-229)

Opiekę nad dziećmi i uczniami dowożonymi do szkół zapewniono w trzech szkołach⁹, w których dyrektorzy poleceniami służbowymi wyznaczyli pracowników odpowiedzialnych za opiekę w czasie przewozu dzieci autobusem, pomoc dzieciom przy wysiadaniu z autobusów oraz za przyprowadzenie i odprowadzenie dzieci do szkoły. Osób odpowiedzialnych za sprawowanie takiej opieki nie wyznaczyli dyrektorzy szkół w Lisiej Górze i Zaczarniu. Szczegółowe obowiązki opiekuna przewozu określone zostały w regulaminach przewozu uczniów opracowanych dla Szkół w Nowej Jastrzębce, Lisiej Górze, Starych Żukowicach i w Nowych Żukowicach. Obowiązków takich nie określono w regulaminie przewozu uczniów obowiązującym w Szkole w Zaczarniu.

(dowód: akta kontroli str. 198-216)

Opiekę nad dziećmi i uczniami objętymi dowozami dyrektorzy szkół powierzali pracownikom etatowym, spośród których troje zatrudnione było na stanowisku woźnego, dwie pełniły funkcje sprzątających, a jedna zatrudniona była na stanowisku wychowawcy świetlicy. Wszystkie osoby sprawujące opiekę w czasie dowozów zostały przeszkolone w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej, żadna z nich nie ukończyła szkolenia uprawniającego do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym, pomimo że do obowiązków tych opiekunów należało m.in. zapewnienie uczniom bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię.

(dowód: akta kontroli str. 247-253)

2.2. Dowóz dzieci i uczniów niepełnosprawnych do placówek szkolnych i opiekuńczo-wychowawczych wykonywał Gminny Ośrodek Kultury Lisia Góra z siedzibą w Śmignie, z którym Gmina zawarła umowy w ramach których przewoźnik zobowiązany był do zapewnienia uprawnionym uczniom przejazdu samochodem dostosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych. W roku szkolnym 2014/2015 zawarto umowy na dowóz 17 uczniów, a w roku szkolnym 2015/2016 na dowóz 18 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 171, 217-224)

Opiekę nad przewożonymi uczniami sprawowały cztery osoby, z którymi Gmina zawarła odrębne umowy, na podstawie których zleceniobiorcom powierzono obowiązki opiekuna uczniów przewożonych do wskazanych placówek oświatowych i opiekuńczo-

⁸ Szkoła w Lisiej Górze.

⁹ Szkoły w Nowej Jastrzębce, Starych Żukowicach, Nowych Żukowicach.

wychowawczych. W ramach zawartych umów opiekun zobowiązany był m.in. do osobistej opieki nad uczniami w czasie jazdy, przestrzegania przepisów bhp i sanitarnych, udzielania pomocy w czasie zajmowania miejsc i opuszczania pojazdu oraz odbioru dzieci z miejsca zamieszkania od rodziców i przekazanie ich rodzicom po przyjeździe do miejsca zamieszkania po zakończonych zajęciach.

(dowód: akta kontroli str. 230-235)

Wszystkie osoby, którym powierzano opiekę nad niepełnosprawnymi uczniami zostały przeszkolone w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej. Zatrudniane przez gminę osoby sprawujące opiekę nad dziećmi i uczniami w czasie przewozów¹⁰ (mające także zapewniać ich bezpieczne przechodzenie przez jezdnię) nie ukończyły szkolenia uprawniającego je do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym.

Wójt wyjaśnił, że ustawa o systemie oświaty i związane z nią rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej nie określają kwalifikacji niezbędnych do sprawowania opieki nad dziećmi w czasie ich dowozu do szkół i przedszkoli. Jedynie w załączniku nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych¹¹ w części dotyczącej stanowisk pomocniczych i obsługi¹² wskazano, że opiekun dzieci i młodzieży (w czasie przewozu do i ze szkoły) powinien posiadać wykształcenie podstawowe.

W przypadku konieczności przeprowadzenia dzieci przez jezdnię opiekunowie nie podejmują czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym, lecz przeprowadzają dzieci tylko w warunkach niezagrażających bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 246, 361,369)

2.3 We wszystkich szkołach, dla których Gmina była organem prowadzącym, zorganizowano świetlice szkolne. Do zadań świetlic, stosownie do postanowień art. 5 ust. 7 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, należało m.in. zapewnienie bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki uczniom oczekującym na rozpoczęcie lekcji po dowiezieniu ich do szkoły oraz oczekujących na odwóz po zakończonych zajęciach. Opiekę m.in. nad uczniami pozostającym w szkole dłużej, ze względu na organizację przewozów, sprawowali nauczyciele i wychowawcy świetlicowi, a liczba uczniów pozostających pod opieką jednego nauczyciela nie mogła przekraczać 25 osób lub jednego zespołu klasowego.

(dowód: akta kontroli str. 236-245, 370)

W poszczególnych szkołach, do których dowożono uczniów, występował zróżnicowany czas oczekiwania na rozpoczęcie zajęć po dowiezieniu ucznia do szkoły oraz czas oczekiwania na środek transportu po zakończeniu zajęć. Czas oczekiwania uczniów na rozpoczęcie zajęć po dowiezieniu ich do szkoły, ulegał tylko niewielkiemu zróżnicowaniu i wynosił maksymalnie 20 minut. Znaczne zróżnicowanie, zamykające się w granicach od kilku minut do 2 godzin i 45 minut wystąpiło w czasie oczekiwania uczniów na środek transportu po zakończonych zajęciach. Najkrótszy czas oczekiwania wynoszący maksymalnie 5 minut odnotowano w Szkole w Lisiej Górze, do której dowożono 101 uczniów. Czas oczekiwania na transport 29 uczniów w Szkole w Nowej Jastrzębce dochodził do 15 minut, a 25 uczniów Szkoły w Zaczarniu oczekiwało przez 45 minut. Najdłuższy czas oczekiwania odnotowano w Szkole w Nowych Żukowicach, gdzie dwoje uczniów w poniedziałki oczekiwało przez 2 godz. i 45 min, a we wtorki 1 godz. i 50 min., w pozostałe dni tygodnia czworo uczniów oczekiwało na odwóz przez 50 minut. W Szkole w Starych Żukowicach dwoje uczniów we wszystkie dni tygodnia oczekiwało przez 1 godz. 55 minut, a dwoje po 5 minut.

(dowód: akta kontroli str. 254, 370)

¹⁰ W roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 (do grudnia).

¹¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1786.

¹² Tabela IV, F poz. 11.

2.4. Przewozy uczniów (na czterech trasach o łącznej długości 64,4 km) odbywały się na podstawie biletów miesięcznych w ramach komunikacji regularnej publicznej po drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, o nawierzchni utwardzonej asfaltowej i bitumicznej. Przewozy wykonywano pojazdami autobusowymi marki SOR 10,5 i Kaessbohrer 315UL47TR oraz busami marki Volkswagen LT 46 i Mercedes Benz Sprinter posiadającymi odpowiednio 43, 54, 17 i 20 miejsc siedzących¹³. Pojazdy były prawidłowo oznakowane tablicami kierunkowymi linii regularnej. W czasie przewozów uczniów szkół podstawowych opiekunowie podczas wsiadania i przy wysiadaniu uczniów służyli im pomocą i zabezpieczali przejście przez jezdnię. W autobusach dowożących gimnazjalistów nie sprawowano opieki nad uczniami w czasie przewozów, o których mowa w art. 14a ust. 3 oraz art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 137, 263-283, 316)

Z 41 przystanków (znajdujących się na czterech objętych oględzinami trasach) 23 zlokalizowanych było w drogach gminnych, 15 w powiatowych, 2 w wojewódzkich, a jedna w ciągu drogi krajowej. Przewoźnik uzgodnił z odpowiednimi zarządcami dróg publicznych zasady zatrzymywania się i warunki korzystania z przystanków.

Pojazdy dowożące dzieci do szkół zatrzymywały się na istniejących przystankach ustanowionych przez właściwe organy administracji publicznej. Dziewięć przystanków usytuowanych było w zatokach drogowych oraz na placach, a 32 na poboczu pasa drogowego. 19 przystanków było wyposażonych w wiaty z ławkami, zapewniające oczekującym ochronę w razie niesprzyjających warunków pogodowych, a 22 przystanki wiat takich nie posiadało. Dwa przystanki¹⁴ nie posiadały wymaganego¹⁵ oznakowania pionowego D-15 (przystanek autobusowy), 39 przystanków było prawidłowo oznakowanych, a wśród tej grupy jeden (zlokalizowany przy szkole w Starych Żukowicach) został wyposażony w barierę ochronną. Przystanek przed szkołą w Brniu został poprzedzony progiem zwalniającym.

(dowód: akta kontroli str. 263-283, 308-315, 331)

Wójt wyjaśnił, że stwierdzony brak oznakowania przystanków komunikacyjnych spowodowany został zniszczeniem przez wandalów, gdyż wszystkie przystanki komunikacyjne wymienione w załączniku do uchwały Rady Gminy z dnia 13 listopada 2014 roku¹⁶ zostały prawidłowo oznakowane. W trakcie kontroli NIK Gmina przywróciła prawidłowe oznakowanie tych przystanków.

(dowód: akta kontroli str. 333, 335)

Uczniów przewożono pojazdami wskazanymi we wnioskach o wydanie zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych. Przewoźnik posiadał wymagane przepisami aktualne zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób oraz certyfikat kompetencji zawodowych w krajowym transporcie drogowym osób. Pojazdy, którymi wykonywano przewozy dzieci i uczniów do publicznych szkół gminnych posiadały potwierdzone w dowodach rejestracyjnych ciągłości okresowo wyznaczanych badań technicznych.

(dowód: akta kontroli str. 127-129, 140-149, 316)

Na zlecenie NIK, funkcjonariusze WITD w Krakowie przeprowadzili 10 lutego 2016 r. kontrolę przewozu uczniów do Zespołu Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Lisiej Górze realizowanego przez przewoźnika, z którym Gmina zawarła umowę. Zakres kontroli obejmował ocenę stanu technicznego autobusu oraz wymaganych dokumentów do

¹³ Rok produkcji pojazdów, autobusy: SOR 10,5 – 2001, Kaessbohrer 315UL47TR – 1996; busy: Volkswagen LT 46 – 2001, Mercedes Benz Sprinter – 1997.

¹⁴ Nr 01 Kobierzyn-pętla zlokalizowany w drodze gminnej nr 203717K i przystanek nr 01 Nowe Żukowice Górówka 1.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz. U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.).

¹⁶ Uchwała Rady Gminy z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządcą jest Gmina Lisia Góra oraz warunków i zasad korzystania z przystanków.

wykonywania krajowego transportu drogowego osób. Przeprowadzona przez WITD kontrola autobusu dowożącego uczniów na trasie Lisia Góra – Breń – Kobierzyn – Łukowa – Śmigno - Lisia Góra nie wykazała nieprawidłowego stanu technicznego pojazdu, a okazane dokumenty odpowiadały wymogom ustawy o transporcie drogowym i ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Komendant Miejski Policji w Tarnowie w informacji przekazanej do NIK podał, że prowadzone przez Policję systematyczne kontrole drogowe prowadzone w ramach działań „Bezpieczna droga do szkoły” nie wykazały nieprawidłowości zarówno w zakresie stanu technicznego pojazdów, jak i naruszenia bezpieczeństwa przewożonych dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 343-355)

2.5. Z badań ankietowych przeprowadzonych przez kontrolerów NIK wśród rodziców dowożonych uczniów¹⁷ wynika, że odległość z miejsca zamieszkania do szkoły 3 uczniów (6% ankietowanych) była mniejsza niż 3 km, dla 16 uczniów (29%) odległość ta wynosiła od 3 do 4 km, a w przypadku 37 uczniów (66%) była ona większa niż 4 km. Ankietowani podali, że czas przejazdu 10 uczniów (18%) do szkoły nie przekraczał 15 minut, dla 33 (59%) kształtował się w granicach od 15 do 30 minut, dla sześciu (11%) wynosił od 30 do 45 minut, a jeden uczeń oczekiwał dłużej niż 45 minut. Według 89% ankietowanych (50 osób) przystanki zostały rozmieszczone prawidłowo pod względem potrzeb dzieci, a 5% uznało (3 osoby), że rozmieszczenie przystanków nie odpowiadało tym potrzebom (z uwagi na znaczną odległość od miejsca zamieszkania oraz na usytuowanie przy ruchliwej ulicy), a 3 osoby (5%) nie udzieliły odpowiedzi. Według 44 (79%) ankietowanych, przystanki zapewniały bezpieczne oczekiwanie na transport, siedmiu ankietowanych (13%) wskazało na brak wiaty przystankowej, a dwoje (4%) poinformowało, że nie były dostatecznie oświetlone. Według 52 (93%) ankietowanych w szkole były organizowane zajęcia świetlicowe, na ich brak wskazała jedna osoba ankietowana. Rodzice podali, że ze świetlicy szkolnej zatrudniającej wychowawcę korzystało 37 (66%), a z innego pomieszczenia w szkole pod opieką nauczyciela 15 (27%) dzieci. Cztery osoby (7%) nie udzieliły odpowiedzi. Ankietowani wskazali, że w 26 (46%) przypadkach, czas oczekiwania na odwiezienie do domu po zakończeniu lekcji nie przekraczał 15 minut, w 15 (27%) kształtował się w granicach od 15 do 30 minut, w 9 (16%) wynosił od 30 do 60 minut, a powyżej jednej godziny w 5 przypadkach (9%). Jedna osoba ankietowana nie udzieliła odpowiedzi.

W zakresie funkcjonowania przewozów szkolnych, określając problemy, 13 osób (23%) wskazało zbyt dużą liczbę dzieci w autobusie, 4 (7%) zbyt małą liczbę przystanków, 3 (6%) zły stan techniczny pojazdu, po dwie osoby wskazało: zbyt długi czas oczekiwania na odwiezienie do domu po zajęciach; nieodpowiednie zachowanie kierującego pojazdem oraz brak wystarczającej opieki w trakcie dowozu, jeden ankietowany (2%) wskazał na inne problemy, oraz 35 (63%) podało, że nie występują problemy i trudności w dowozie dzieci. Odpowiedzi nie udzieliło 3 (6%) ankietowanych.

(dowód: akta kontroli str. 329-330)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Gmina nie zapewniła opieki nad uczniami dowożonymi do Zespołu Szkół w Lisiej Górze i do Zespołu Szkół w Zaczarniu, mimo iż stosownie do postanowień art. 14a ust. 3 i art. 17 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty do obowiązków Gminy należało zapewnienie bezpłatnej opieki dzieciom i uczniom dowożonym do szkół. Wskazuje to także na nieskuteczny nadzór Gminy nad dowozami uczniów do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 198-216)

Wójt wyjaśnił, że odpowiedzialność za wyznaczenie osób sprawujących opiekę nad dowożonymi uczniami ponosili dyrektorzy szkół. Pomimo wydanego przez Wójta w dniu 12 sierpnia 2015 r. polecenia wyznaczenia osób odpowiedzialnych za opiekę nad dowożonymi uczniami, Dyrektorzy Szkół w Lisiej Górze i Zaczarniu polecenia tego nie

¹⁷ Na 60 ankiet przekazanych rodzicom, udzielono odpowiedzi w 56 ankietach.

wykonalni uznając, że obowiązek zapewnienia opieki nie dotyczy starszych dzieci, które mają dostateczną wiedzę o przepisach ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 360, 362)

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

1. Osoby zatrudniane na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia, sprawujące opiekę w czasie przewozów dzieci i uczniów, a w szczególności mające także zapewniać ich bezpieczne przechodzenie przez jezdnię nie posiadały ukończonego szkolenia uprawniającego je do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym. NIK zwraca uwagę, że jeśli zajdzie taka potrzeba to osoby nadzorujące bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię mogą dawać polecenia lub sygnały uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze, ale pod warunkiem ukończenia szkolenia organizowanego przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, stosownie do art. 6 ust. 3a Prawa o ruchu drogowym.
2. NIK zwraca uwagę na zasadność ujęcia w umowach z przewoźnikami szczegółowych wymogów dotyczących stanu technicznego i wyposażenia pojazdów oraz warunków realizacji przewozów mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa przewożonych dzieci i uczniów.
3. Długi czas oczekiwania na transport powrotny części uczniów szkół w Starych Żukowicach i w Nowych Żukowicach¹⁸ wskazuje na potrzebę podjęcia działań w celu zminimalizowania czasu oczekiwania uczniów na autobus powrotny do domu.

Ocena cząstkowa

Wójt, jako organ wykonawczy Gminy, należycie realizował zadania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniom dowożonym do szkół. Dowóz realizowano sprawnymi, prawidłowo oznaczonymi pojazdami. Zastrzeżenia NIK budzi jednak brak opieki nad uczniami dowożonymi do zespołów szkół w Lisiej Górze i Zaczarniu.

3. Wybór wykonawców przewozu dzieci i uczniów oraz finansowanie związanych z tym wydatków

Opis stanu
faktycznego

3.1 W okresie objętym kontrolą Gmina prawidłowo realizowała zadania związane z planowaniem tras oraz udzielaniem zamówień publicznych na dowóz uczniów do i ze szkół.

Podstawę wyznaczenia tras dowozu stanowiły sporządzone przez dyrektorów szkół imienne wykazy uczniów spełniających kryteria¹⁹ objęcia ich dowozami. Organizację postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dowóz dzieci i uczniów do szkół w roku szkolnym 2014/2015 Wójt Gminy powierzył dyrektorom szkół, których upoważnił do zaciągnięcia zobowiązań łącznie do 141 tys. zł²⁰ na realizację tych zadań. W wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych dyrektorzy pięciu szkół zawarli umowy na dowóz uczniów na zajęcia szkolne oraz ich odwóz po zakończeniu zajęć do miejsca zamieszkania na terenie Gminy Lisia Góra. Usługi miały być realizowane na podstawie wykupionych przez Gminę imiennych biletów miesięcznych z ulgą ustawową, w ramach komunikacji regularnej publicznej oraz zgodnie z rozkładem jazdy ustalonym przez dyrektorów szkół.

(dowód: akta kontroli str. 12- 22, 83-87, 150-165, 372)

Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dowóz uczniów do szkół w roku szkolnym 2014/2015 nie podlegało przepisom ustawy Pzp, gdyż ich wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro.

Zamówienia publiczne na dowóz uczniów udzielane były na podstawie tzw. *zapytań* kierowanych przez poszczególnych dyrektorów szkół do przewoźników działających na

¹⁸ W Szkole w Nowych Żukowicach dwoje uczniów w poniedziałki oczekiwało przez 2 godz. i 45 min., a we wtorki 1 godz. i 50 min., a w Szkole w Starych Żukowicach dwoje uczniów we wszystkie dni tygodnia oczekiwało przez 1 godz. 55 minut.

¹⁹ Art. 14a ust. 3 i Art. 17 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

²⁰ Zespół Szkół w Zaczarniu – 40 tys. zł, Zespół Szkół w Lisiej Górze – 40 tys. zł, Zespół Szkół w Nowej Jastrzębce – 30 tys. zł, Zespół Szkół w Starych Żukowicach – 14 tys. zł, Szkoła Podstawowa w Nowych Żukowicach – 17 tys. zł.

terenie Gminy. Przedmiotem zapytań był dowóz i odwóz uczniów do i ze szkół po zakończonych zajęciach szkolnych do miejsc ich zamieszkania na podstawie biletów imiennych miesięcznych w ramach komunikacji regularnej publicznej oraz zgodnie z rozkładem jazdy ustalonym przez dyrektora szkoły. Podstawowe kryterium wyboru ofert stanowiła cena jednego biletu miesięcznego.

Wykonawcy ubiegający się o udzielenie zamówienia, zobowiązani byli do przedłożenia zamawiającemu: wypełnionego formularza ofertowego oraz wykazu wykonywanych, głównych usług, w okresie ostatnich trzech lat przed upływem terminu złożenia oferty. Wybrani wykonawcy spełnili wszystkie warunki określone z zapytaniach.

(dowód: akta kontroli str. 88-93, 372)

Postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego na dowóz dzieci do szkół w roku szkolnym 2015/2016 przeprowadził Urząd Gminy. Podstawę określenia szacunkowej wartości zamówienia stanowiły wydatki poniesione przez Gminę w latach poprzednich. Przedmiotem zamówienia był dowóz uczniów do szkół na terenie Gminy Lisia Góra poprzez zakup biletów imiennych miesięcznych z ulgą ustawową umożliwiającą dojazd uczniów środkami komunikacji publicznej do szkół i ze szkół na terenie Gminy Lisia Góra w roku szkolnym 2015/2016. Szacunkowa wartość zamówienia wynosiła 112 149,53 zł, tj. 29 199,38 euro.

(akta kontroli str. 10-20, 94)

Pomimo braku takiego obowiązku²¹ zamówienie zostało udzielone w drodze przetargu nieograniczonego, a przyjęte kryteria wyboru ofert²² miały charakter obiektywny i nie naruszały zasad uczciwej konkurencji. Do przetargu przystąpiło dwóch oferentów, spośród których jeden dostarczył wszystkie wymagane dokumenty i oświadczenia wskazane w SIWZ, drugi nie wypełnił pozycji formularza ofertowego w części dotyczącej czasu, w jakim podstawiony zostanie pojazd zastępczy w przypadku awarii pojazdu, wskutek czego oferta została odrzucona przez zamawiającego.

Warunkiem ubiegania się o udzielenie zamówienia było udokumentowanie co najmniej jednej realizacji zadania, o wartości minimum 60 tys. zł, polegającego na transporcie dzieci do szkół, oświadczenie że osoby, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, posiadają wymagane uprawnienia, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień oraz złożenie oświadczenia o posiadanym taborze niezbędnym do realizacji zamówienia.

Wykonawca wybrany w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego spełnił wszystkie warunki określone w ogłoszeniu oraz przedłożył: ważną licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób autobusem, ważne zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym oraz certyfikat kompetencji zawodowych w krajowym transporcie drogowym osób wydany przez Instytut Transportu Samochodowego w Warszawie.

(akta kontroli str. 95-149)

Z tytułu realizacji umowy wykonawcy przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 79,60 zł za jeden bilet miesięczny. W zakresie prowadzonych rozliczeń Gmina zobowiązana została do comiesięcznego przedstawiania wykonawcy imiennych wykazów uczniów korzystających z dowozu, stanowiących podstawę wystawienia imiennych biletów miesięcznych. Termin zapłaty za wystawione bilety ustalono na 21 dni od daty otrzymania faktury.

Szczegółowa kontrola dokumentów rozliczeniowych za grudzień 2014 r. oraz czerwiec i grudzień 2015 r. wykazała, że zastosowane formy rozliczeń były zgodne z umowami zawartymi przez Gminę i przewoźników, a rozliczenia dokonane zostały prawidłowo i zgodnie z imiennymi wykazami uczniów dowożonych do szkół w ww. okresach.

(akta kontroli str. 138, 166-167)

²¹ Art. 10 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164).

²² 95% cena i 5% czas podstawienia zastępczego pojazdu w przypadku awarii lub nieszczęśliwego wypadku.

Wysokość poniesionych wydatków na dowóz dzieci i uczniów do szkół w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 (do 31 grudnia) w kwotach kolejno 278,2 tys. zł i 258,1 tys. zł była zgodna z kwotami ujętymi w planach finansowych Gminy.

(akta kontroli str. 179-184)

3.2. Stosownie do postanowień art. 14a ust. 3 i 4 oraz art. 17 ust. 2 i 3a pkt 3 ustawy o systemie oświaty, Gmina dokonywała zwrotu kosztów przejazdów dzieci i uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych oraz ich opiekunów. Podstawę zwrotu tych kosztów stanowiły umowy zawarte przez Gminę z opiekunami prawnymi dowożonych dzieci. W umowach tych określano m.in. liczbę dowożonych dzieci, rodzaj środka transportowego służącego do przewozu, oraz formę zwrotu kosztów²³. W roku szkolnym 2014/2015 zawarto 14 takich umów, w tym: 13 na dowóz 14 dzieci i uczniów niepełnosprawnych oraz jedną umowę na dowóz do szkoły podstawowej jednego dziecka siedmioletniego. W roku szkolnym 2015/2016 zawarto 16 umów w tym: 15 umów na dowóz 15 dzieci i uczniów niepełnosprawnych oraz jedną umowę, na dowóz dwójki ośmioletnich dzieci do szkoły podstawowej.

W zawartych umowach stosowano zróżnicowane formy zwrotu kosztów dowozu dzieci. Na 30 umów zawartych w okresie objętym kontrolą, w osiemnastu z nich ustalono dzienny limit kilometrów przejazdu, a jako stawkę za jeden km przebiegu podano, że nie może być ona wyższa od określonej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy²⁴, w dwóch umowach ustalono jednolitą stawkę 30 zł za każdy dzień dowozu ucznia do szkoły, w dwóch umowach ustalona stawka wynosiła 200 zł/tydzień, a w przypadku dowożenia uczniów niepełnosprawnych środkami komunikacji publicznej zwracano koszty w wysokości ceny biletu miesięcznego, w czterech umowach do zwrotu kosztów przejazdu zastosowano miesięczne stawki ryczałtowe zamykające się w przedziale od 153 zł do 462 zł.

(dowód: akta kontroli str. 168-175)

Wójt wyjaśnił, że stosownie do postanowień art. 17 ust. 3a pkt 3 ustawy o systemie oświaty Gmina nie może ustalać stałych zasad zwrotu kosztów dowozu dzieci niepełnosprawnych do szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Realizując postanowienia powołanego wyżej przepisu, Wójt corocznie zawierał umowy w sprawie zwrotu kosztów przejazdu ucznia oraz jego opiekuna. Zawarcie tych umów każdorazowo poprzedzane było negocjacjami przeprowadzanymi z rodzicami dowożonych uczniów, a podstawę tych negocjacji stanowiły rzeczywiste koszty ponoszone przez rodziców.

(dowód: akta kontroli str.356-357)

Gmina zawierała także umowy, na podstawie których dokonywano zwrotu kosztów dowozu uczniów pełnosprawnych. W roku szkolnym 2014/2015 zawarto jedną taką umowę na dowóz jednego ucznia siedmioletniego, a w 2015/2016 jedną umowę na dowóz dwójki uczniów ośmioletnich do szkoły podstawowej w Zaczarniu. Zamiast zapewnienia zwrotu kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej ustalono siedmiokilometrowe limity dziennego dowozu dzieci samochodem osobowym przyjmując za 1 km stawkę w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. Wójt wyjaśnił, że dziecko dowożone było do szkoły z miejsca, w którym nie funkcjonowała komunikacja publiczna, wobec czego rodzice zaproponowali dowóz dziecka w roku szkolnym 2014/2015 transportem własnym wg stawek określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. W roku szkolnym 2015/2016 rodzice dziecka zadeklarowali również dowóz dziecka z sąsiedztwa bez zmiany wysokości stawki za przewóz. Po dokonaniu szczegółowej analizy kosztów Wójt uznał, że najmniej kosztowną formą realizacji ustawowego

²³ Limit dziennego przejazdu, kwotę zwrotu kosztów za każdy dzień w którym dokonano dowozu dziecka do szkoły, kwotę zwrotu kosztów miesięcznych, stawkę zwrotu kosztu za każdy km zrealizowanego dowozu.

²⁴ Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm., dalej: *rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r.*

obowiązku związanego z dowozem uczniów do szkół będzie zwrot kosztów dowozu zorganizowanego przez rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 176-178, 356-358)

Z tytułu zwrotu kosztów dowozu uczniów do szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych zorganizowanego przez prawnych opiekunów w okresie od września do końca grudnia 2014 r. Gmina wydatkowała łącznie 8,6 tys. zł, z tego 8,3 tys. zł na dowóz dzieci niepełnosprawnych i 0,3 tys. zł na dowóz do szkoły podstawowej jednego pełnosprawnego dziecka siedmioletniego. W okresie od stycznia do grudnia 2015 r. na zorganizowany przez opiekunów dowóz dzieci i uczniów niepełnosprawnych wydatkowano łącznie 29 tys. zł, z tego 28,0 tys. zł na dowóz dzieci niepełnosprawnych i 1,0 tys. zł na dowóz dwójki uczniów drugiej klasy szkoły podstawowej.

(dowód: akta kontroli str. 185-190)

Ocena częściowa

W sposób prawidłowy dokonywano wyboru podmiotów dowożących uczniów do placówek oświatowych Gminy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie finansowania wydatków związanych z tym dowozem.

4. Nadzór i kontrola nad realizacją umów obejmujących świadczenie usług w zakresie dowożenia uczniów

W kontrolowanym okresie Rada Gminy nie zajmowała się problematyką związaną z wypełnianiem obowiązku dowożenia dzieci i uczniów do szkół oraz sprawowania nad nimi opieki w czasie przewozu. Nadzór nad funkcjonowaniem placówek oświatowych sprawowany był przez Zastępcę Wójta, a sprawy związane z organizacją dowozu dzieci i uczniów do szkół należały do obowiązków pracownika zatrudnionego w Referacie Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich Urzędu. Bezpośredni nadzór nad prawidłowością dowozu dzieci do szkół oraz sprawowanej nad nimi opieki, w tym kontroli właściwego wykonywania zobowiązań przewoźnika, należał do dyrektorów poszczególnych placówek oświatowych. Dyrektorzy szkół zlecali Policji przeprowadzenie w dniu 1 września i w połowie każdego roku szkolnego kontroli prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa dowożonych dzieci. Wyniki tych kontroli nie wykazały żadnych nieprawidłowości.

Gmina w umowach zawieranych z przewoźnikami nie zagwarantowała sobie prawa do kontroli sposobu wykonywania przewozów, gdyż według Wójta Urząd Gminy jest organem wydającym zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, a tym samym jest uprawniona również do kontroli przestrzegania przepisów prawa przez wykonujących na obszarze Gminy usługi dowozu dzieci do szkół.

Gmina nie otrzymywała skarg rodziców związanych z organizacją dowozu uczniów do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 290-298, 301, 332-334, 336, 342, 363)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gminy w zakresie sprawowanego nadzoru i kontroli nad realizacją umów dotyczących dowożenia uczniów do placówek oświatowych Gminy.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁵, wnosi o:

- 1) zapewnienie opieki wszystkim uczniom przewożonym do i ze szkół na terenie Gminy;
- 2) kontynuowanie prac w celu przedłożenia Radzie Gminy projektu uchwały dotyczącej ustalenia sieci przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 12 kwietnia 2016 r.

Kontroler

Katarzyna Bielańska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor

²⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.